

Sygn. akt **XXVIII C 15677/22**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **17 czerwca 2024 roku**

Sąd Okręgowy w Warszawie XXVIII Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: sędzia del. Michał Maj

Protokolant: sekretarz sądowy Julia Kraszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu **17 czerwca 2024 roku** w Warszawie

sprawy z powództwa **S. Z.**

przeciwko **Bankowi (...) S.A. z siedzibą w G.**

o ustalenie i zapłatę, ewentualnie o zapłatę, ewentualnie o ustalenie, ewentualnie o ustalenie i zapłatę, ewentualnie o zapłatę, ewentualnie o ustalenie

- ustala, że umowa kredytu numer (...) z dnia 16 sierpnia 2006 roku jest nieważna,
- zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę **368.333,85 zł (trzysta sześćdziesiąt osiem tysięcy trzysta trzydzieści trzy złote 85/100)** z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia **17 maja 2022 roku** do dnia zapłaty,
- oddala powództwo w pozostałej części,
- zasądza tytułem zwrotu kosztów procesu od pozwanego na rzecz powódki kwotę **11.900 zł (jedenaście tysięcy dziewięćset złotych)** z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt **XXVIII C 15677/22**

UZASADNIENIE

Strona powodowa (dalej także jako: kredytobiorca, konsument) wniosła o:

- ustalenie nieważności umowy kredytu zawartej przez strony,
- zasądzenie od pozwanego (dalej także jako: bank) kwoty 368.333,88 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 17.05.2022 r. do dnia zapłaty.

Pozwany wniosł o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16.08.2006 r. została zawarta umowa kredytu nr (...), na podstawie której (...) Bank S.A.(poprzednik prawny pozwanego) udzielił powódce i K. Z. kredytu w kwocie 400.000 zł na okres 360 miesięcy w celu sfinansowania budowy domu w miejscowości O..

Kredyt był oprocentowany według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej sumę stałej marży banku i stawki indeksu L3.

Kredyt był indeksowany kursem CHF (§ 1 ust. 1 zdanie pierwsze).

W dniu wypłaty saldo jest wyrażone w walucie do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty do której indeksowany jest kredyt, podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisanej szczegółowo w § 17, następnie saldo walutowe przeliczane jest dziennie na złote polskie według kursu sprzedaży waluty do której indeksowany jest kredyt, podanego w tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., opisanej szczegółowo w § 17 (§ 1 ust. 1 zdanie ostatnie).

Każdorazowo wypłacona kwota złotych polskich zostanie przeliczona na walutę do której indeksowany jest kredyt według kursu kupna waluty kredytu podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A., obowiązującego w dniu dokonania wypłaty przez bank (§ 7 ust. 2 zdanie ostatnie).

Rozliczenie każdej wpłaty dokonanej przez kredytobiorcę, będzie następować według kursu sprzedaży waluty do której jest indeksowany Kredyt, podanego w Tabeli kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. obowiązującego w dniu wpływu środków do banku (§ 10 ust. 6 zdanie pierwsze).

Do rozliczania transakcji wypłat i spłat Kredytów stosowane są odpowiednio kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. walut zawartych w ofercie Banku obowiązujące w dniu dokonania transakcji (§ 17 ust. 1). Kursy kupna określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP minus marża kupna (§ 17 ust. 2). Kursy sprzedaży określa się jako średnie kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP plus marża sprzedaży (§ 17 ust. 3). Do wyliczenia kursów kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Banku S.A. stosuje się kursy złotego do danych walut ogłoszone w tabeli kursów średnich NBP w danym dniu roboczym skorygowane o marżę kupna sprzedaży (...) Banku S.A. (§ 17 ust. 4). Obowiązujące w danym dniu roboczym kursy kupna/sprzedaży dla kredytów hipotecznych udzielanych przez (...) Bank S.A. walut zawartych w ofercie Banku określone są przez Bank po godz. 15.00 poprzedniego dnia roboczego i wywieszane są w siedzibie Banku oraz publikowane na stronie internetowej (...) Banku S.A. (www.gemoneybank.pl)” (§ 17 ust. 5).

Dowód: umowa – k. 19-24.

Zawarcie powyższej umowy zostało poprzedzone złożeniem przez kredytobiorców wniosku o udzielenie kredytu w kwocie 400.000 zł indeksowanego kursem CHF.

Dowód: wniosek – k. 165-166.

Bank uruchomił kredyt kwotą łącznie 400.000 zł. W okresie od dnia 17.08.2006 r. do dnia 4.02.2022 r. bank pobrał od kredytobiorców łącznie kwotę 368.333,85 zł tytułem spłaty rat kredytu, odsetek karnych i opłat bankowych.

Dowód: zaświadczenie – k. 26-32.

W dniu 9.05.2022 r. bankowi zostało doręczone pismo, w którym strona powodowa wezwała go do zapłaty w terminie 7 dni kwoty 368.333,88 zł tytułem zwrotu należności spełnionych w wykonaniu nieważnej umowy kredytu zawartej przez strony.

Dowód: wezwanie wraz z potwierdzeniem nadania i odbioru - k. 46-48.

W dniu 26.08.2019 r. powódka i K. Z. zawarli umowę (oznaczoną jako „Oświadczenie”) z podpisami notarialnie poświadczonymi, w której wskazali, że po prawomocnym orzeczeniu rozwodu przez Sąd Okręgowy w Warszawie nie będą wobec siebie wzajemnie wysuwać roszczeń majątkowych dotyczących czasu trwania ich związku małżeńskiego oraz wzajemnie zrzekają się roszczeń z tytułu podziału majątku wspólnego. W szczególności powódka zobowiązała się do regulowania wszelkich zobowiązań wynikających z umowy kredytu zawartej z pozwanym, a K. Z. oświadczył że nie będzie dochodził od powódki żadnych rozliczeń związanych z tą umową kredytu.

Dowód: oświadczenie – k. 49.

Celem kredytu było uzyskanie środków na budowę domu mieszkalnego przeznaczonego na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych powódki i jej byłego męża. Nieruchomość ta nie była wykorzystywana do prowadzenia działalności gospodarczej. Nieruchomość nie była wynajmowana. Postanowienia umowy kredytu dotyczące powiązania z kursem waluty obcej i sposobu przeliczeń kursowych nie zostały indywidualnie uzgodnione przez strony. Przed zawarciem umowy przedstawiciel banku nie udzielił informacji, jak sposób bank ustala wysokość kursów walut obcych i spreadu, jak ryzyko kursowe związane z kredytem przekłada się na wysokość rat i zadłużenia kredytobiorcy, nie przedstawił historycznego wykresu kursu CHF/PLN, nie przedstawił symulacji obrazującej wpływ zmian kursu CHF/PLN na wysokość rat kredytu i zadłużenie wyliczane w PLN. W czasie zawierania umowy strona powodowa nie posiadała dochodów ani oszczędności w CHF. W dacie zawarcia umowy powódka pozostawała w związku małżeńskim z K. Z.. W związku małżeńskim kredytobiorców obowiązywał ustrój wspólności majątkowej. Związek małżeński kredytobiorców został rozwiązany przez rozwód w 2019 r., a w 2007 r., po 6 miesiącach od zawarcia umowy kredytu powódka zawarła z mężem umowę o ustanowieniu rozdzielności majątkowej. Po ustanowieniu rozdzielności majątkowej wszystkie należności wobec banku były regulowane wyłącznie przez powódkę. Strona powodowa zorientowała się, że umowa zawiera niedozwolone postanowienia umowne w 2019 r. Strona powodowa zna, rozumie i akceptuje skutki stwierdzenia nieważności umowy oraz nie zgadza się na utrzymanie w mocy zawartych w umowie niedozwolonych postanowień umownych.

Dowód: przesłuchanie stron – k. 273-274.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiły wymienione dokumenty, których treść ani autentyczność nie była kwestionowana przez strony, oraz zeznania strony, które były spójne, logiczne, konsekwentne i pobawione sprzeczności oraz znajdowały potwierdzenie w pozostałych dowodach. Powyższe dowody były wystarczające dla oceny stanowisk i żądań stron, a pozostałe dowody nie miały istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Dowód z opinii biegłego został pominięty, ponieważ rozpoznanie sprawy nie wymagało wiadomości specjalnych (art. 278 § 1 k.p.c.).

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo jest zasadne.

Interes prawny.

Kredytobiorca posiada interes prawny w ustaleniu nieistnienia stosunku prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c. Mianowicie okres kredytu wskazany w umowie jeszcze nie upłynął, zaś bank stoi na stanowisku, że umowa jest ważna, domaga się od kredytobiorcy zapłaty kolejnych rat kredytu i nie wyraża zgody na wykreślenie z księgi wieczystej hipoteki zabezpieczającej roszczenia banku wynikające z umowy. Wobec tego powództwo o zapłatę nie kończyłoby definitywnie sporu stron dotyczącego oceny, czy umowa jest ważna.¹

Brak bezwzględnej nieważności umowy.

Brak jest podstaw do uznania umowy kredytu za bezwzględnie nieważną. Zawieranie umów kredytu powiązanych z walutą obcą (indeksowanych i denominowanych) jest i było dopuszczalne w świetle art. 353¹ k.c. i art. 69 ustawy Prawo bankowe w brzmieniu obowiązującym w dacie zawarcia umowy. Treść umowy nie naruszała także zasady nominalizmu (art. 358 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 23.01.2009 r.), skoro kredytu udzielono w walucie polskiej, zaś CHF stanowił jedynie walutę indeksacji. Z przyczyn wyjaśnionych w dalszej części uzasadnienia postanowienia umowne obciążające kredytobiorcę nieograniczonym ryzykiem kursowym i dające bankowi całkowitą swobodę w kształtowaniu kursu waluty obcej stanowią niedozwolone postanowienia umowne (art. 385¹ § 1 k.c.), co wyłącza

możliwość uznania ich za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.) lub sprzeczne z naturą stosunku prawnego (art. 353¹ k.c.).²

Status konsumenta.

Dowody przeprowadzone w sprawie nie budzą wątpliwości co do tego, że umowa kredytu wiąże się z działalnością gospodarczą banku, a zarazem brak jest takiego związku w przypadku kredytobiorcy, a zatem jest on konsumentem (art. 22¹ k.c.).

Indywidualne uzgodnienia.

Ciężar dowodu, że postanowienia umowy wprowadzające powiązanie kredytu z kursem CHF i określające sposób przeliczeń kursowych zostały indywidualnie uzgodnione, spoczywał na banku (art. 385¹ § 4 k.c.), który temu ciężarowi nie sprostał - nie można bowiem uznać „wyboru waluty” kredytu przez konsumenta za negocjacje, skoro sprowadza się to jedynie do zatwierdzenia jednej z kilku możliwości oferowanych przez bank, zaś sam sposób przeliczania kursów walut był ustalany jednostronnie przez bank. Należy przy tym mieć na uwadze, że przedmiot sporu niniejszej sprawy dotyczył wyłącznie klauzul ryzyka kursowego i klauzul przeliczeniowych, a zatem ewentualne negocjacje innych postanowień umownych (dotyczących w szczególności wysokości marży oprocentowania, prowizji, opłat itd.) nie ma tym zakresie żadnego znaczenia.

Klauzula ryzyka kursowego.

Klauzula ryzyka kursowego (§ 1 ust. 1 zdanie pierwsze umowy w zakresie wprowadzającym indeksację kredytu kursem CHF) określa główne świadczenie umowy kredytu, lecz nie została sformułowana w sposób jednoznaczny (art. 385¹ § 1 k.c.), ponieważ analiza treści umowy i okoliczności jej zawarcia nie pozwala na stwierdzenie, że kredytobiorca został należycie poinformowany o konsekwencjach ryzyka kursowego związanego z umową. Informacja ta powinna jednoznacznie wskazywać na to, że ryzyko kursowe jest nieograniczone i obejmować realne przykłady obrazujące charakter tego ryzyka i jego potencjalne skutki, takie jak historyczny wykres kursu CHF/PLN za odpowiednio długi okres i symulację obrazującą wpływ znacznego wzrostu tego kursu na wysokość rat kredytu i zadłużenia kredytobiorcy liczonych w PLN. Tymczasem informacje udzielone przez bank tych wymogów nie spełniały. Wobec tego należało uznać, że klauzula ryzyka kursowego kształtuje prawa i obowiązki konsumenta sprzecznie z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (art. 385¹ § 1 k.c.), skoro pomimo nieuzyskania stosownych informacji konsument, który nie miał dochodów ani oszczędności w CHF, został obciążony nielimitowanym ryzykiem zmiany kursu tej waluty, przed którym nie był w stanie zabezpieczyć się w żaden sposób.

Umowa kredytu indeksowanego do waluty obcej nie może istnieć bez postanowienia przewidującego jej indeksację i wskazującego walutę tej indeksacji. A zatem nie ma w ogóle możliwości, aby „luka” powstała po tej klauzuli mogła zostać uzupełniona przepisem prawa krajowego. W rezultacie umowa kredytu po wyłączeniu z niej klauzuli ryzyka kursowego nie może dalej obowiązywać (w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG), a zatem jest nieważna (art. 58 § 1 k.c.).

Klauzule przeliczeniowe.

Klauzule przeliczeniowe (§ 1 ust. 1 zdanie ostatnie, § 7 ust. 2 zdanie ostatnie, § 10 ust. 6 zdanie pierwsze, § 17 ust. 1-4 umowy) nie zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c.), tj. prostym i zrozumiałym językiem (art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13/EWG), ponieważ ich treść nie pozwala na stwierdzenie, w jaki sposób bank ustala kurs CHF dla celu wykonania umowy kredytu, a także kształtują one prawa i obowiązki konsumenta sprzecznie z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (art. 385¹ § 1 k.c.). W oparciu o te postanowienia kredytobiorca został obciążony koniecznością pokrywania kosztów spreadu, pomimo że koszty te nie odpowiadały żadnej usłudze świadczonej przez bank na rzecz klienta, a w umowie brak jest jednoznacznej informacji o tym, że konsument ponosi takie koszty, jaka jest ich wysokość i z czego one wynikają. Ponadto klauzule przeliczeniowe dawały bankowi całkowitą

swobodę w sposobie kształtowania wysokości kursu waluty obcej, ponieważ postanowienia umowy w żaden sposób nie precyzowały, w oparciu o jakie zasady kurs waluty obcej miał być ustalany przez bank, a zatem bank mógł ustalić ten kurs na dowolnym poziomie. W rezultacie bank w oparciu o klauzule przeliczeniowe uzyskał rzeczywistą możliwość dowolnego kształtowania wysokości świadczeń kredytobiorcy, co jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta. Stanowisko to jest utrwalone w orzecznictwie.³

Sąd dokonał oceny, czy postanowienia umowne są niedozwolone (art. 385¹ § 1 k.c.), według stanu z chwili zawarcia umowy.⁴ Tym samym dla powyższej oceny nie miały żadnego znaczenia okoliczności takie jak sposób wykonywania umowy, wieloletnie realizowanie obowiązków umownych przez kredytobiorcę bez żadnych zastrzeżeń, faktyczny sposób ustalania wysokości kursów waluty obcej przez bank i ich relacja do innych kursów występujących na rynku, późniejsze zmiany stanu prawnego (w szczególności wejście w życie ustawy z dnia 29 lipca 2011 r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw) czy kwestia ewentualnego zawarcia przez strony aneksu do umowy kredytu upoważniającego kredytobiorcę do spłaty rat kredytu bezpośrednio w walucie obcej. Dla oceny abuzywności klauzul przeliczeniowych nie miało także znaczenia, że wybór kredytu powiązanego z kursem waluty obcej pozwalał kredytobiorcy na skorzystanie z niższego oprocentowania (LIBOR CHF).

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c., niedozwolone postanowienia umowne nie wiążą konsumenta, zatem brak jest podstaw do modyfikacji tych postanowień lub uznania, że nie wiążą one konsumenta jedynie w pewnym zakresie ani uzupełnienia powstałej po tych postanowieniach „luki” jakkolwiek treścią, w tym w szczególności przepisami prawa krajowego.

Odmienne zapatrywanie byłoby sprzeczne z brzmieniem oraz celem przepisów art. 385¹ § 1 k.c. i art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG.⁵ Przede wszystkim zaś uzupełnienie umowy przepisem prawa krajowego nie może mieć miejsca w sytuacji, w której usunięcie z umowy nieuczciwego warunku prowadzi do jej nieważności, która jest akceptowana przez konsumenta,⁶ zaś w niniejszej sprawie kredytobiorca nie zgodził się na obowiązywanie umowy z nieuczciwymi warunkami ani na uzupełnienie jej treści przepisem prawa krajowego, natomiast wyraził zgodę na stwierdzenie nieważności umowy, będąc świadomym wynikających z tego konsekwencji. Co więcej, przepisem krajowym służącym uzupełnieniu treści umowy nie mógłby być art. 358 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 24.01.2009 r., ponieważ jest on przepisem prawa krajowego o charakterze ogólnym, który nie ma zastosowania konkretnie do umów zawieranych pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem⁷, a ponadto ma on zastosowanie tylko „jeżeli przedmiotem zobowiązania jest suma pieniężna wyrażona w walucie obcej” (art. 358 § 1 k.c.), a zatem nie dotyczy on zobowiązań wynikających z umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej, w której świadczenia zostały oznaczone w walucie polskiej, natomiast w walucie obcej jest wyrażane tylko saldo zadłużenia. Podsumowując, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce zawartego w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego niedozwolonego postanowienia umownego odnoszącego się do sposobu określania kursu waluty obcej zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.⁸

Należy także wskazać, że sprzeczne z art. 385¹ § 1 k.c., stosowanym z uwzględnieniem art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG byłby zabieg określany jako „redukcja utrzymująca skuteczność” polegający na przyjęciu, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są tylko fragmenty postanowień zawartych w § 17 umowy, tj. „minus marża kupna” (§ 17 ust. 2), „plus marża sprzedaży” (§ 17 ust. 3), „skorygowane o marże (...) Banku S.A.” (§ 17 ust. 4), w efekcie czego postanowienia umowy odsyłałyby wyłącznie do tabeli kursów średnich NBP. Mianowicie wspomniane przepisy nie pozwalają na uznanie za niedozwolone postanowienie umowne tylko części postanowienia umownego, przez co jego usunięcie skutkuje zmianą treści postanowienia umowy.⁹ W szczególności należy podkreślić, że Trybunał Sprawiedliwości w wyroku dotyczącym umowy o tożsamej treści stwierdził, że „Jedynie gdyby element klauzuli indeksacyjnej rozpatrywanego w postępowaniu głównym kredytu hipotecznego dotyczący marży Banku (...) stanowił zobowiązanie umowne odrębne od innych postanowień umownych, które mogłyby być przedmiotem zindywidualizowanego badania jego nieuczciwego charakteru, sąd krajowy mógłby go usunąć”.¹⁰ Tymczasem fragmenty postanowień umownych określające marże kupna/sprzedaży nie mogą stanowić zobowiązań umownych odrębnych od innych postanowień umownych. Mianowicie marża dodawana/odejmowana od kursu średniego NBP ze swojej istoty nie posiada samoistnego bytu – stanowi jeden z komponentów bankowego kursu waluty obcej. Wobec tego nie jest możliwe uznanie za niedozwolone postanowienie umowne „samej marży”, ponieważ

stanowi ona tylko część postanowienia umownego, określającego kurs waluty stosowany przez bank. Wobec tego nie jest możliwe usunięcie z postanowień zawartych w § 17 umowy tylko odesłań do marży banku i pozostawienie kursu średniego NBP, ponieważ stanowiłoby to niedopuszczalną ingerencję w treść umowy. Dlatego też za niedozwolone postanowienia umowne uznane zostały wszystkie klauzule przeliczeniowe w całości, a nie tylko ich część odnosząca się do marży banku. Z podanych przyczyn Sąd nie podziela stanowiska, że „postanowienie umowne dotyczące marży banku w odniesieniu do ustalania kursu franka szwajcarskiego ma charakter samodzielny, co pozwala na eliminację jedynie elementu odnoszącego się do modyfikacji średniego kursu NBP marżą banku.”¹¹

Klauzule przeliczeniowe określają świadczenia główne w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. 12, ponieważ nie tylko samo powiązanie kredytu z walutą obcą, ale również sposób dokonywania przeliczeń kursowych koniecznych do realizacji takiej umowy określają istotę umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej. Skoro zaś postanowienia te określają sposób wykonywania umowy i wobec tego bez nich nie jest możliwe stwierdzenie, jak umowa ma być wykonywana, co oznacza, że umowa po wyłączeniu z niej klauzul przeliczeniowych nie może dalej obowiązywać (w rozumieniu art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13/EWG), a zatem nie wiąże także w pozostałym zakresie¹³, czyli jest w całości nieważna¹⁴ (art. 58 § 1 k.c.).

Świadczenie nienależne.

Nieważność umowy kredytu ex tunc oznacza, że wszystkie świadczenia spełnione na jej podstawie stanowią świadczenia nienależne (condictio sine causa) podlegające zwrotowi na podstawie art. 405 k.c. w zw. z art. 410 § 1 k.c. Natomiast fakt, że bankowi przysługuje wobec kredytobiorcy analogiczne roszczenie sam z siebie nie może uzasadniać oddalenia powództwa kredytobiorcy o zapłatę na podstawie art. 411 pkt 2 lub 4 k.c.¹⁵ Nie zachodzą także przesłanki do zastosowania art. 409 k.c. lub art. 5 k.c.

Nieważność umowy kredytu oznacza zatem, że bank powinien zwrócić kredytobiorcy pobrane od niego raty kredytu, odsetki karne oraz opłaty i prowizje związane z zawarciem i wykonywaniem umowy kredytu. Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził od banku na rzecz kredytobiorcy kwotę 368.333,85 zł tytułem zwrotu świadczenia nienależnego spełnionego w okresie objętym żądaniem pozwu tytułem spłaty rat kredytu, odsetek karnych i opłat bankowych.

Należy tutaj wyjaśnić, że wprawdzie niewielka początkowa część świadczeń (kilka pierwszy rat zapłaconych w drugiej połowie 2007 r.) spełnianych w czasie trwania wspólności majątkowej powódki z drugim kredytobiorcą było spełnianych z majątku wspólnego małżonków i wobec tego wierzytelność o zwrot tych świadczeń weszła w skład tego majątku wspólnego, jednak Sąd dokonał wykładni umowy (oznaczonej jako „oświadczenie”) zawartej przez kredytobiorców w dniu 26.08.2019 r. (k. 49) mając na uwadze, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy (art. 65 § 2 k.c.) i doszedł do wniosku, że intencją kredytobiorców było przyznanie powódce wszelkich roszczeń majątkowych związanych z umową kredytu (a nie tylko wynikających z tej umowy), a zatem również roszczenia o zwrot świadczenia nienależnego. Co więcej należy zwrócić uwagę, że na rozprawie pełnomocnik pozwanego oświadczył, że nie kwestionuje legitymacji czynnej powódki w zakresie powództwa o zapłatę.

Przedawnienie.

Roszczenie o zwrot świadczenia nienależnego przedawnia po upływie wynikającego z art. 118 k.c. terminu 6 lat na koniec roku kalendarzowego (10 lat co do roszczenia o zwrot świadczeń spełnionych przed dniem 9.07.2018 r., zgodnie z art. 5 ust. 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw). Termin przedawnienia roszczenia konsumenta o zwrot świadczeń spełnionych na podstawie umowy kredytu, która jest nieważna bądź zawiera niedozwolone postanowienia umowne rozpoczyna bieg z dniem, w którym konsument dowiedział się (lub przy zachowaniu należytej staranności powinien był się dowiedzieć) o tym, że umowa jest nieważna lub że zawiera niedozwolone postanowienia umowne¹⁶, a z przeprowadzonych dowodów wynika, że miało to miejsce najwcześniej w 2019 r. Wobec tego w tym roku rozpoczął się bieg terminu przedawnienia (art. 120 § 1 k.c.) roszczenia kredytobiorcy o zapłatę, który nie upłynął jeszcze w dniu złożenia pozwu, kiedy to doszło do przerwania biegu tego terminu (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.). Tym samym roszczenie kredytobiorcy nie jest przedawnione.

Odsetki.

Roszczenie o zwrot świadczenia nienależnego stanowi roszczenie bezterminowe¹⁷, a zatem staje się wymagalne po wezwaniu do zapłaty (art. 455 k.c.). Jednocześnie skuteczność dochodzenia zwrotu powyższego świadczenia przez konsumenta nie może być uzależniona od złożenia przez niego oświadczenia, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy nieuczciwych warunków umownych i wyraża zgodę na uznanie umowy za nieważną.¹⁸

W dniu 9.05.2022 r. pozwanemu zostało doręczone pismo, w którym strona powodowa wezwała go do zapłaty w terminie 7 dni kwoty dochodzonej w niniejszej sprawie, a zatem pozwany popadł w opóźnienie z dniem 16.08.2022 r. i od tej daty zostały od niego zasądzone odsetki ustawowe za opóźnienie na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c.

Koszty procesu.

Stosownie do wyniku postępowania, pozwany został na podstawie art. 100 k.p.c. obciążony całymi kosztami procesu obejmującymi kwoty:

- 1.000 zł tytułem równowartości opłaty od pozwu,
- 100 zł tytułem równowartości opłaty od wniosku o zabezpieczenie powództwa,
- 10.800 zł tytułem kosztów zastępstwa prawnego w stawce wynikającej z § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

1 Por.:

- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17.03.2022 r., II CSKP 474/22,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10.05.2022 r., II CSKP 163/22,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18.05.2022 r., II CSKP 1030/22,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.05.2022 r., II CSKP 797/22,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20.06.2022 r., II CSKP 701/22,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23.06.2022 r., II CSKP 616/22.

2 Por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2022 r., III CZP 40/22.

3 Por.:

- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22.01.2016 r., I CSK 1049/14,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1.03.2017 r., IV CSK 285/16,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24.10.2018 r., II CSK 632/17,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.12.2018 r., V CSK 559/17,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.02.2019 r., II CSK 19/18,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4.04.2019 r., III CSK 159/17,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9.05.2019 r., I CSK 242/18,
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29.10.2019 r., IV CSK 309/18,

- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.12.2019 r., V CSK 382/18,

- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30.09.2020 r., I CSK 556/18.

4 Por. uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 20.06.2018 r., III CZP 29/17.

5 Por.:

- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 3.10.2019 r., C-290/18, D., pkt 62,

- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29.04.2021 r., C-19/20, Bank (...), pkt 67-70.

6 Por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8.09.2022 r., C-80/21 – C-82/21, (...), pkt 78.

7 Por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8.09.2022 r., C-80/21 - C-82/21, (...), pkt 76.

8 Por. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 25.04.2024 r., III CZP 25/22.

9 Por.:

- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 26.03.2019 r., C#70/17 i C#179/17, (...), pkt 64,

- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29.04.2021 r., C-19/20, Bank (...), pkt 70,

- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8.09.2022 r., C-80/21 – C-82/21, (...), pkt 62,64,

10 por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29.04.2021 r., C-19/20, Bank (...), pkt 71,

11 por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1.06.2022 r., II CSKP 364/22,

12 Por.:

- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4.04.2019 r., III CSK 159/17,

- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9.05.2019 r., I CSK 242/18,

- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.12.2019 r., V CSK 382/18.

13 Por. uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 25.04.2024 r., III CZP 25/22.

14 Por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11.12.2019 r., V CSK 382/18.

15 Por.:

- uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16.02.2021 r., III CZP 11/20,

- uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z mocą zasady prawnej z dnia 7.05.2021 r., III CZP 6/21,

- postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6.07.2021 r., III CZP 41/20,

- uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 25.04.2024 r., III CZP 25/22.

16 Por.:

- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 9.07.2020 r., C-698/18 i C-699/18, (...) i (...) pkt 67 i 83,

- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 16.07.2020 r., C-224/19 i C-259/19, (...)i (...), pkt 91-92,

- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22.04.2021 r., C-485/19, (...), pkt 63-66,
- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 10.06.2021 r., C-776/19 - C-782/19, (...), pkt 46-48,
- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 8.09.2022 r., C-80/21 - C-82/21, (...), pkt 100,
- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 25.04.2024 r., C-484/21, (...), pkt 37,
- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 25.04.2024 r., C-561/21, (...), pkt 34,
- uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z mocą zasady prawnej z dnia 7.05.2021 r., III CZP 6/21,
- uchwała Sądu Najwyższego z dnia 13.01.2022 r., III CZP 61/22.

17 Por.:

- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3.04.1998 r., III CKN 436/97
- wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2004 r., V CK 461/03.

18 Por.:

- wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 7.12.2023 r., C-140/22, (...), pkt 59, 65.
- postanowienie Trybunału Sprawiedliwości z dnia 3.05.2024 r., C-348/23,(...), pkt 35.